

Git, GitHub və GitLab: Ətraflı Məlumat

1. Git nədir və niyə istifadə olunur?

Git, dünyada ən populyar versiya idarəetmə sistemlərindən (VCS) biridir. Bu sistem proqramçıların kod üzərində birgə işləməsini, dəyişiklikləri izləməsini və əvvəlki versiyalara qayıtmasını təmin edir.

Git-i fərqləndirən əsas xüsusiyyətlər:

- ✓ **Paylanmış sistem:** Hər bir istifadəçi Git deposunun (repository) tam nüsxəsini lokalda saxlayır.
- ✓ **Tez və effektiv:** Git milyonlarla sətir kodu olan layihələrdə belə sürətli işləyir.
- ✓ **Dəyişiklik tarixçəsi:** Hər commit (dəyişiklik) tarixçədə saxlanır və lazım olduqda əvvəlki versiyalara qayıtmaq mümkündür.
- ✓ **Kodun təhlükəsizliyi:** Git, SHA-1 (Secure Hash Algorithm 1) kriptografik alqoritmindən istifadə edərək məlumatları qoruyur.

---

2. Git-in əsas anlayışları

2.1 Repository (Depo) nədir?

Git deposu (repository) layihənin bütün tarixçəsini saxlayan yerdir. İki növ depo mövcuddur:

- **Lokal repo** – Kompüterdə saxlanılır.
- **Remote repo** – GitHub, GitLab və ya başqa serverdə saxlanılır.

2.2 Commit nədir?

Commit – Dəyişiklikləri qeydiyyatla almaq üçün istifadə olunan əməliyyatdır. Hər commit unikaldir və geri qayıtmağa imkan yaradır.

Əsas əmrlər:

```
sh
Kodu kopyala
git add . git commit -m "Dəyişiklik mesajı" git push origin main
```

2.3 Branch (Budaq) nədir?

Branch – Kodun fərqli versiyalarını yaratmağa və eyni anda bir neçə dəyişiklik üzərində işləməyə imkan verir.

- **main (master) branch** – Əsas kod budağıdır.
- **feature branches** – Yeni funksiyalar və ya düzəlişlər üçün istifadə olunur.

Branch yaratmaq və keçid etmək:

```
sh
Kodu kopyala
git branch yeni-budag git checkout yeni-budag
```

Branch-ları birləşdirmək:

```
sh
Kodu kopyala
git checkout main git merge yeni-budag
```

---

3. Git Əmrləri: Praktik İstifadə

3.1 Git deposu yaratmaq və ilkin ayarlar

```
sh
Kodu kopyala
git init # Yeni git deposu yarat git remote add origin <repo_URL> # Uzaq
(remote) depo əlavə et git add . # Bütün dəyişiklikləri izləməyə əlavə et git
commit -m "İlk commit" # Dəyişiklikləri təsdiqlə git push -u origin main #
Uzaq depoya göndər
```

3.2 Mövcud depodan kod çəkmək

```
sh
Kodu kopyala
git clone <repo_URL> # GitHub/GitLab-dan kodun surətini çıxar git pull origin
main # Ən son dəyişiklikləri çək
```

3.3 Git status və dəyişiklikləri izləmək

```
sh
Kodu kopyala
git status # Hansı faylların dəyişdiyini göstərir git log # Tarixçəni göstərir
```

3.4 Git conflict həlli

Kodun müxtəlif versiyaları üst-üstə düşəndə **merge conflict** yaranır. Həll etmək üçün:

```
sh
Kodu kopyala
git merge <branch_adi>
```

Daha sonra kodda konflikt olan hissələri düzəldib:

```
sh
Kodu kopyala
git add . git commit -m "Konflikt həll edildi"
```

---

4. GitHub və GitLab: Fərqlər və İstifadə Qaydaları

4.1 GitHub nədir?

GitHub Git repositoriyalarını idarə etmək üçün bulud əsaslı bir platformadır.

Əsas funksiyalar:

- ✓ **Kod hostingi** – GitHub açıq və özəl depolar üçün istifadə edilir.
- ✓ **Pull request-lər** – Kod dəyişiklərini əsas budağa əlavə etməyə imkan yaradır.
- ✓ **Issue Tracking** – Layihədə tapşırıqları və problemləri izləməyə kömək edir.
- ✓ **CI/CD** – GitHub Actions avtomatlaşdırmanı dəstəkləyir.

4.2 GitLab nədir?

GitLab da Git əsaslı kod hosting platformasıdır, lakin fərqli üstünlükləri var:

- ✓ **Öz serverində host etmək imkanı** – Şirkətlər üçün daha təhlükəsizdir.
- ✓ **Daxili CI/CD sistemi** – Test və deploy proseslərini avtomatlaşdırır.
- ✓ **Daha çox pullu xüsusiyyətlər təqdim edir.**

Əsas fərqlər:

Xüsusiyyət	GitHub	GitLab
Pull Requests	✓	✓ (Merge Request adlanır)
Öz serverində host etmək	✗	✓
CI/CD	GitHub Actions	Daxili CI/CD var
Pulsuz versiya	✓	✓

---

5. GitHub və GitLab-da Praktiki İş

5.1 GitHub-da yeni repo yaratmaq

1. **GitHub hesabına daxil ol.**
2. "New Repository" düyməsini sıx.
3. Repo adını yaz və "Create Repository" seç.

Lokal repodan GitHub-a göndərmək:

sh

Kodu kopyala

```
git remote add origin <repo_URL> git push -u origin main
```

5.2 GitHub-da Fork və Pull Request nədir?

- **Fork** – Başqasının reposunu öz hesabına kopyalamaq.
- **Pull Request** – Yeni kodları əsas branch-a birləşdirmək üçün istifadə olunur.

Pull Request yaratmaq:

1. Kodu dəyiş və commit et.
2. GitHub-da "Pull Request" aç.
3. Kod incələnilib təsdiqləndikdən sonra "Merge" et.

---

6. GitLab ilə İş Prosesi

6.1 GitLab-da yeni layihə yaratmaq

1. **GitLab hesabına daxil ol.**
2. "New Project" → "Create Blank Project" seç.
3. **Öz serverində host etmək mümkündür.**

6.2 Merge Request və CI/CD işlətmək

GitLab Merge Request GitHub-dakı Pull Request-ə bənzəyir.

CI/CD üçün `.gitlab-ci.yml` faylı yaradılır:

yml

Kodu kopyala

```
stages: - build - test - deploy test_job: stage: test script: - echo "Testlər icra edilir..."
```

Bu konfigurasiya kodun avtomatik test olunmasını təmin edir.

---

7. Git və GitHub/GitLab üzrə Ən Yaxşı Təcrübələr

- ✓ **Tez-tez commit edin** – Böyük dəyişikliklər yerinə, kiçik addımlarla işləmək daha yaxşıdır.
- ✓ **Branch sistemindən istifadə edin** – Yeni funksiyalar üçün ayrıca branch yaradın.
- ✓ **README.md və sənədləşdirmə əlavə edin** – Digər proqramçılar üçün layihəni anlaşıqlı edin.
- ✓ **Kod incələmə (Code Review) tətbiq edin** – Pull/Merge Request-lər vasitəsilə kod keyfiyyətini artırın.
- ✓ **Git Ignore istifadə edin** – Lazımsız faylları `git ignore` ilə izləməyə daxil etməyin.

Create a new repository

A repository contains all project files, including the revision history. Already have a project repository elsewhere? [Import a repository.](#)

Required fields are marked with an asterisk (*).

Owner *   Repository name *

 sabirsumqayit /

Great repository names are short and memorable. Need inspiration? How about **silver-computing-machine** ?

Description (optional)

- ☒ **Public**
Anyone on the internet can see this repository. You choose who can commit.
- ☐ **Private**
You choose who can see and commit to this repository.

Initialize this repository with:

- ☐ Add a README file
This is where you can write a long description for your project. [Learn more about READMEs.](#)

Add .gitignore

.gitignore template: **None** ▾

Choose which files not to track from a list of templates. [Learn more about ignoring files.](#)

Choose a license

License: **None** ▾

A license tells others what they can and can't do with your code. [Learn more about licenses.](#)

 You are creating a public repository in your personal account.

Create repository